

JUSTITS MINISTERIET

Civilafdelingen

Klaus Vilner
Pallies Le Bourg
F - 12540 Le Clapier
Frankrig

klaus.vilner@pc.dk

Dato: 10. juli 2013
Kontor: Procesretskontoret
Sagsbeh: Morten Duus
Sagsnr.: 2013-411-0045
Dok.: 839245

Den europæiske arveretsforordning

1. Ved e-mails af 8. juni 2013 og 5. juli 2013 har De rettet henvendelse til Justitsministeriet med spørgsmål til Europa-parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 (arveretsforordningens) forhold til det danske retsforbehold.

Det fremgår af Deres henvendelse, at De ønsker svar på, hvorvidt en fransk statsborger med bopæl i Danmark i sit testamente kan bestemme, at arvesagen i Danmark skal behandles efter materiel fransk ret af de kompetente danske myndigheder, og om det er muligt at henvise behandlingen til de franske myndigheder i medfør af arveretsforordningens kapitel II. De ønsker herudover svar på, om det samme gør sig gældende, hvis der er tale om en dansk statsborger med bopæl i Frankrig.

Herudover ønsker De svar på, om Danmark over for Kommissionen vil stille oplysninger til rådighed som beskrevet i arveretsforordningens artikel 77-78, jf. artikel 79-81.

Endelig ønsker De svar på, om det er muligt på nuværende tidspunkt at træffe bestemmelse om lovvalg, som får gyldighed, hvis man afgår ved døden på den 17. august 2015 eller senere.

2. Justitsministeriet skal bemærke, at det er ministeriets faste praksis, at man af principielle og ressourcemæssige grunde ikke påtager sig at udarbejde vejledende udtalelser til private om retlige spørgsmål, som har karakter af afgivelse af responsa.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Justitsministeriet kan dog generelt oplyse følgende om den nuværende retstilstand for så vidt angår skiftekompetence og lovvalg i arvesager, samt arveretsforordningens forhold til det danske forbehold om retlige og indre anliggender (retsforbeholdet).

3. Efter gældende dansk ret er en dansk skifteret kompetent til at behandle et dødsbo, hvis afdøde på dødstidspunktet havde hjemting her i landet (dvs. var såkaldt ”processuel indlænding”).

Processuelle indlændinge er efter retspraksis personer, som på grund af deres bopæl- eller opholdsted har en mindst lige så stærk tilknytning til Danmark som til udlandet. Statsborgerskab er i denne henseende principielt uden betydning.

Foreligger der dansk skiftekompetence, omfatter skiftet som udgangspunkt samtlige aktiver, der tilhører afdøde. Aktiver, der befinder sig i udlandet, skal således også så vidt muligt inddrages under skiftet.

Hvis afdøde ikke havde hjemting i Danmark (og var såkaldt ”processuel udlænding”), kan justitsministeren i henhold til dødsboskiftelovens¹ § 2, stk. 2, nr. 1, henvise boet eller en del af dette til en dansk skifteret, når den afdøde var dansk statsborger eller havde anden særlig tilknytning til Danmark og efterlader sig aktiver, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet.

Justitsministeren kan herudover efter dødsboskiftelovens § 2, stk. 2, nr. 2, altid henvise boet eller en del af dette til behandling ved en dansk skifteret, hvis afdøde efterlader sig aktiver i Danmark, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet.

4. Når en dansk skifteret har kompetence til at forestå et dødsboskifte, skal der foretages et valg af arvestatut, dvs. et valg af, hvilket lands lovgivning der skal finde anvendelse på bobehandlingen.

Arvestatuttet omfatter samtlige arveretlige regler, herunder reglerne om, hvem der er arvinger, tvangsarvinger og legale arvinger, samt reglerne om arveladers testationskompetence, udelukkelse og bortfald af arveret samt arvets fordeling mv. Der gælder dog særlige lovvalgsregler vedrørende arveretlige aftaler og formen for testamenter.

¹ Lov nr. 383 af 22. maj 1996 med senere ændringer

Arvestatuttet finder anvendelse på samtlige afdødes aktiver, herunder løsøre og – som hovedregel – også fast ejendom.

Arvestatuttet er efter retspraksis som udgangspunkt loven i det land, hvor arvelader sidst havde domicil. Domicil defineres i dansk ret som den stat eller det territoriale retsområde, som en person har bopæl eller ophold i, i den hensigt varigt at forblive der eller i det mindste uden hensigt til, at opholdet kun skal være midlertidigt. Begrebet er således ikke sammenfaldende med det processuelle hjemtingsbegreb, jf. ovenfor.

Afdødes domicillov fraviges dog som arvestatut, hvis arvingerne under skiftet aftaler, at dansk arveret skal finde anvendelse, medmindre arvelader i testamentet har udelukket, at dansk ret skal kunne finde anvendelse.

Afdødes domicillov fraviges endvidere som arvestatut for så vidt angår fast ejendom beliggende i en anden stat end domicilstaten, såfremt der i denne stats lovgivning (lex situs) gælder særlige regler om arvemåden til en sådan fast ejendom.

5. Med Europa-parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 650/2012 (arveretsforordningen) er der inden for EU indført regler, der indebærer, at arvesager, som har forbindelse til flere EU-medlemsstater, fremover kan afgøres af én myndighed efter ét regelsæt.

Arveretsforordningen indeholder bl.a. regler om værneting og lovvalg.

Som udgangspunkt er det retterne i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, der er kompetente til at træffe afgørelse om hele arven, jf. artikel 4. Herudover er det som udgangspunkt også loven i denne medlemsstat, der skal anvendes på hele arven, jf. artikel 21, stk. 1.

Arvelader har mulighed for at vælge, at det er loven i den medlemsstat, hvor pågældende er statsborger på det tidspunkt, hvor valget træffes, eller på dødstidspunktet, der skal anvendes ved behandlingen af hele arven efter vedkommende, jf. artikel 22, stk. 1. Som følge heraf kan de berørte parter aftale, at en ret eller retterne i denne medlemsstat, skal have enekompetence til at træffe afgørelse om ethvert arvespørgsmål, jf. artikel 5, stk. 1. Herudover kan den ret, ved hvilken sagen er anlagt i medfør af artikel 4 el-

ler artikel 10 (subsidiær kompetence) erklære sig inkompetent i tilfælde af et lovvalg efter artikel 22, jf. artikel 6, litra a og b.

Arveretsforordningen er omfattet af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender, hvorfor den ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Arveretsforordningens bestemmelser om, at man som arvelader med sædvanligt opholdssted i et andet land end det land, hvori man er statsborger, kan bestemme, at myndighederne i det land, hvor man har sædvanligt ophold på dødstidspunktet, skal behandle dødsboet efter de regler, der gælder i det land, hvori man er statsborger, finder ikke anvendelse i Danmark. En dansk skifteret er herefter ikke forpligtet til at anvende andre materielle regler end dem, som reglerne om valg af arvestatut peger på, jf. ovenfor under pkt. 4.

Som anført er der som udgangspunkt ikke skiftekompetence i Danmark, når en dansk statsborger på dødstidspunktet er at betragte som processuel udlænding, jf. ovenfor under pkt. 3. Da arveretsforordningen ikke finder anvendelse for Danmark, vil en skiftemyndighed i et andet EU-medlemsland ikke kunne erklære sig inkompetent til fordel for en dansk skifteret med henvisning til forordningens regler. Justitsministeriet vil dog kunne henvise boet til en dansk skifteret, hvis betingelserne i dødsboskiftelovens § 2, stk. 2, nr. 1 eller 2, er opfyldt.

Som følge af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender vil Danmark ikke være bundet af forordningens bestemmelser om at stille oplysninger til rådighed for Kommissionen, jf. artikel 77-79.

Efter arveretsforordningens artikel 83, stk. 1, finder forordningen anvendelse på arv efter personer, der afgår ved døden på eller efter den 17. august 2015.

Arveretsforordningens artikel 83, stk. 2-4, indeholder herudover en række overgangsregler.

Når afdøde før datoen for forordnings anvendelse har valgt, hvilken lov der skal finde anvendelse på arven, er dette valg gyldigt, hvis det opfylder betingelserne i forordningens kapitel III, eller hvis det er gyldigt i henhold til de internationalprivatretnlige regler, der var gældende på det tidspunkt, hvor valget blev truffet, i den stat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige

opholdssted, eller i en hvilken som helst af de stater, hvor den pågældende var statsborger, jf. arveretsforordningens artikel 83, stk. 2.

En dødsdisposition foretaget før 17. august 2015 er antagelig og gyldig, både materielt og med hensyn til form, hvis den opfylder betingelserne i arveretsforordningens kapitel III, eller hvis den er antagelig og gyldig, både materielt og med hensyn til form, i henhold til de internationalprivatretningsregler, der var gældende på det tidspunkt, hvor dispositionen blev foretaget, i den stat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted, eller i en hvilken som helst af de stater, hvor den pågældende var statsborger, eller i den medlemsstat, hvor den myndighed befinder sig, der behandler arvesagen jf. arveretsforordningens artikel 83, stk. 3.

Er en dødsdisposition truffet før 17. august 2015 i overensstemmelse med den lov, som den afdøde kunne have valgt i henhold til arveretsforordningen, betragtes denne lov som valgt til at være den lov, der finder anvendelse på arven jf. arveretsforordningens artikel 83, stk. 4.

Med venlig hilsen

Morten Duus